

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XXIV. De ordine Evangeliorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

muldecertans, omnibus denique verborum illecebris animum ejus demulcens, non prius abiecit quam illum ecclesiæ restituisset, magnūque sinceræ poenitentiae exemplum, & iteratæ regenerationis ingens documentum, & conspicuæ resurrectionis tropæum omnibus ostendisset.

C A P U T XXIV.

De ordine Evangeliorum.

Huc refer
Niceph.
c. 45. 1. 2

HÆc à Clemente scripta, in hunc operis nostri locum coniecimus, tum ad notitiam rerum, tum ad utilitatem legentium profutura. Jam verò ejusdem Apostoli Scripta, quæ omnium consensu ei adscribuntur recenseamus. Et primò quidem evangelium ipsius universis per orbem terrarum ecclesiis notissimum sine ulla dubitatione suscipiendum est. Quod verò rectè & cum ratione quarto illud loco, post trium aliorum evangelia à Veteribus collocatum sit, planum fiet hoc modo. Admirabiles illi prorsusque divini Apostoli Servatoris nostri, cum essent vitæ quidem ac moribus castigatissimi, & omnibus virtutibus ornati, sermone autem ipso rudes essent atque inculti: freti divina & mirifica virtute ipsis à Servatore concessa, artificioso verborum ornatu magistri sui præcepta exponere neque noverant, neque item conabantur. Sed adjuvantis ipsos Spiritus Sancti demonstratione, & virtute Christi quæ per ipsos plurima perpetrabat miracula, tantummodo utentes, notitiam regni celorum orbi terrarum nuntiabant. Neque curæ illis erat libros scribere, quippe qui longè præstantiore ministerio & supra humanas vires posito fungentur. Paulus certè qui inter omnes Apostolos & verborum apparatu & sententiarum pondere facile præstabat, præter paucissimas epistolas nihil omnino scriptum reliquit: tametsi innumera mysteria exponere potuerit, quippe qui ad earum rerum quæ in tertio sunt cælo, contemplationem pertigisset, & ad ipsum usque divinum paradysum raptus, arcana quædam verba ibi auscultare meruisset. Sed & reliqui Sevatoris nostri adjuutores, duodecim videlicet Apostoli, & septuaginta Disci-

A τέρμινος, σωχεῖσι ἡνσεύας συναγωνίζομαι, ποικίλαις ὁρήσεσι λόγων κατεπαύσασθαι τὴν γνώμην, & περὶ τὴν ἀπὸ τῆς φασί, πρὶν αὐτὸν ἰδοὺ κατέστησε τῇ ἐκκλησίᾳ διδῶν μέγα ᾠδα δεινὰ μετάνοίας ἀνθρώπων, & μέγα γινώρισμα παλινγενεσίας, τοῦ παιὸν ἀναστάσεως βλεπομένης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Περὶ τῆς τάξεως τῶν εὐαγγελίων.

B **T**Αῦτα ἔκ Κλήμεντος, ἱστορίας οὐκ ἔχοντος, ἀφ' ἑλίας τῆς τῶν ἐκκλησιῶν ἐνεκεν, καταβά μοι κείδω. Φέρε δὲ καὶ τὰς ἀποστόλους ἀναγινώσκοντας ὑποσημαίνοντα γραφὰς, καὶ δὴ καὶ τὸ κατὰ αὐτὸν εὐαγγέλιον ταῖς ἐκ τὸν ἑαυτὸν διεγνωσμένον ἐκκλησίαις, πρὸς τὸν ἀνομολογείδω. ὅπως γὰρ ἐν λόγῳ πρὸς τῶν δεξαίων ἐν τέλει μοῖρα τῶν ἀλλοτρῶν κατελείπει, ταῦτα ἀν' ἑαυτοῦ δὴ λῶν, ὡς περὶ τοῦ καὶ ὡς ἀληθῶς θεοπέπτε, φημι δὲ Χρῆς τὸς ἀποστόλους, τὸν βίον ἀκρῶς κεκαταρμμένοι, καὶ δεξιῇ πάσῃ τὰς ψυχὰς κεκαταρμμένοι, τὴν δὲ γλῶτταν ἰδιωτεύοντες, τῇ γὰρ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτοῖς δεδωρημένη θεία καὶ ᾠδα δεινὰ διδασκαλίας διδασκαλίας, ἐν ᾧ καὶ τέχνη λόγων τὰς διδασκαλίας μαθήματα πρὸς ἐνέειν, ἕτερον δὲ εἶδον ἕτερον χεῖρῳ. τῇ δὲ θεῇ πνεύματι ὅς σωματωὺς αὐτοῖς ἔδοξε, καὶ τῇ δὲ αὐτῶν σωματικῇ θανάτῳ τὴν Χρῆς διδασκαλίαν μόνῃ χεῖρῳ, τῆς τῶν ἑαυτῶν βασιλείας τῶν γνῶσιν ὅτι πᾶσαν καλὴν γένοιτο τὴν οἰκουμενικὴν ἀποδοῦναι πρὸς τὸ λογογραφεῖν μικρὴν ποσὴν μὲν φροντίδα, καὶ τὴν ἐπεσπῆν, ἀτε μέγαν καὶ ὑπερᾶνθρωπον ἔξυπνησάντες, διακοναὶ ὁ γὰρ Πάππας πάντων ἐν ᾠδα δεινὰ λόγων διδασκαλίας, νοήμασι τε ἰκανώτατοι γεγενησάντες, ἐπὶ τῶν βραχυλόγων ἐπιστολῶν γραφῇ ᾠδα δεινὰ καὶ τοῖς μυρία γε καὶ δέκα λέγειν ἔχον, ἀτε τῶν μέχρις ἑαυτῶν τῶν θεοματῶν ἐπιφάνους, ἐπ' αὐτὸν τὸν θεοπέπτην ᾠδα δεινὰ ἀναρπαδαίς, καὶ τῶν ἐκείσε ῥημάτων ἀρρήτων ἀξιώσεως ἐπακρόσαι, ἐκ ἀπείρου μὲν οὐκ ὑπάρχον τῶν αὐτῶν καὶ οἱ λοιποὶ τὸ σωτήριον ἡμῶν φοιτήσαντες, ὡς δὲ καὶ μὲν ἀποστόλων

TRAIANUS.

ἐδομήκοντο ὁ μαθητῶν ἄλλοι τε ἐπὶ τέτοις A
 μυριοι. ὁ μὲν δὲ οὖν ἐξ ἀπάντων τῶν τῶ Κυ-
 εῖς μαθητῶν, ἱστορήματα Ματθαῖος ἡμῖν
 καὶ Ἰωάννης μόνοι καταλελοίπασι. ὅς καὶ ἐπα-
 ναγκῆς ἐπὶ τῷ γραφῶν ἐλθεῖν καλεῖται λό-
 γῳ. Ματθαῖος μὲν γὰρ πρῶτον Εὐαγγέλιον
 κηρύξας, ὡς ἐμελλε καὶ ἐφ' ἑτέρας ἵναμι, πα-
 τρώ γλώτῃ γραφῇ ᾧσαδ' ἐς τὸ καὶ αὐτὸν
 Εὐαγγέλιον, τὸ λαῖπον τῇ αὐτῇ παρυσία, τέ-
 τοις ἀφ' ὧν ἐς ἐλθεῖν, διὰ τῆς γραφῆς ἀπεπλή-
 ρησῇ. ὁ δὲ Μάρκος καὶ Λευκᾶ τῶν καὶ αὐτὰς
 Εὐαγγελίων τῶν ἐκδοσιν πεποικημένων, Ἰωάν-
 νην φασὶ τὸν πάντα χρόνον ἀγεῖν καὶ κρη-
 μύρον κηρύττειν, τελεῖ καὶ ἐπὶ τῷ γρα-
 φῶν ἐλθεῖν τοιαῦτα χάριν αἰτίας. τῶν παρ-
 ναγραφένων τῶν εἰς πάσας ἡδὴ καὶ εἰς αὐ-
 τὸν διαδεδομένων, διὰ τὴν ἐξάδ' μὲν φασὶν,
 ἀληθεῖαν αὐτοῖς ἐπιμαρτυρήσαντα μόνῳ
 ὁ δὲ λαίπειας τῇ γραφῇ τῶν παρ' αὐτῶν ἐν
 πρώτοις καὶ καὶ δευτέρῃ τῶν κηρύμα-
 τῶν ὑπὸ τῶν Χειρῶν πεπραγμένων διήγησιν
 καὶ ἀληθείας γε ὁ λόγος. τὰς ἄλλας γοῦν τρεῖς
 Εὐαγγελιστὰς συνιδεῖν πάρεστι, μόνον τὰ μὲν C
 τῶν ἐν τῷ δεσμοῦ καὶ Ἰωάννης τῶ Βαπτιστῇ
 καθέξιν ἐφ' ἑνα ἐνιαυτὸν πεπραγμένα τῶ
 ζωῆς συγγραφοτάς, αὐτότε τὸ ἐπὶ
 σημηναίους καταρχὰς τῆς αὐτῶν ἰσο-
 είας. μὲν γοῦν τῶν τεσσαρακονταήμερον η-
 γείαν, καὶ τὸν ἐπ' αὐτῇ περασμόν, τὸν χρόνον τῆς
 ἰδίας γραφῆς ὁ μὲν Ματθαῖος δηλοῖ λέγων
 ἀκούσας ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρη-
 σεν διὰ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ
 Μάρκος ὡσαύτως μὲν ὅτι τὸ ᾧσαδ' ὀφθαλμοῦ
 σιν Ἰωάννῳ, ἦλθεν Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ
 ὁ Λευκᾶς ὅτι πρὶν ἀρξάμενος τῶν τῶ Ἰησοῦ πρῶ-
 ξων, ᾧσαδ' ἀπλησίως ἐπιτηρεῖ φάσκων ὡς ἀρα
 παρὰ τῶν Ἡρώδης οἷς διεπράξατο πονηρίας,
 κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ. ᾧσαδ'
 κληθέντα δὲ οὖν τέτων ἕνεκα φασὶ τὸν Ἀπό-
 στολον Ἰωάννην, τὸν ὑπὸ τῶν παρ' αὐτῶν Εὐ-
 αγγελιστῶν ᾧσαδ' ἀποκηρῶν χρόνον, καὶ τὰ
 καὶ τὸν πεπραγμένα τῶ ζωῆς (ταῦτα
 δὲ ἦν τὰ παρ' ὁ Βαπτιστῇ καθέξιν) τῶ
 καὶ αὐτὸν Εὐαγγελίῳ ᾧσαδ' οὐκ αἰ. αὐτό
 τετεῖ ἐπισημναδ', τότε μὲν φήσαντα,
 ταύτην δευτέρῃ ἐποίησε τῶν ᾧσαδ' ὧν
 ὁ Ἰησοῦς. τότε δὲ μνημονεύσαντα τῶ βα-

puli, alii denique præter eos innume-
 rabiles, earundem rerum minimè ex-
 pertes fuerunt. Soli nihilominus ex
 cunctis Domini Discipulis Matthæus
 & Joannes scriptos nobis rerum Com-
 mentarios reliquerunt. Quos quidem
 necessitate quadam ad scribendum im-
 pulsos fuisse perhibent. Nam Mat-
 thæus cum Hebræis primùm fidem
 prædicasset, inde ad alias quoque gen-
 tes profecturus, evangelium suum pa-
 trio sermone conscribens, id quod præ-
 sentie sue adhuc superesse videbatur,
 scripto illis quos relinquebat, supplevit.
 Postea verò cum Marcus jam & Lucas
 evangelia sua seorsum singuli edidif-
 sent, ajunt Joannem, qui hæcenus nuda
 voce verbum Domini prædicaverat,
 tandem ob hujusmodi causam ad scri-
 bendum se contulisse. Perlatis jam in
 omnium ipsiusque adeò Joannis noti-
 tiam supradictis tribus evangelis, ap-
 probavisse ea Joannes, & veritatem
 scriptorum suo testimonio confirmasse
 dicitur: solam verò narrationem ea-
 rum rerum quas Christus circa prædi-
 cationis initium gesserat, desiderasse.
 Et profectò ita se res habet. Nam supe-
 riores quidem tres evangelistas, ea dun-
 taxat quæ post conjectum in vincula
 Joannem Baptistam, unius anni curri-
 culo à Servatore nostro gesta sunt, literis
 mandasse perspicuum est: idque ipsum
 in principio operis sui aperte significas-
 se. Matthæus certè post quadraginta
 dierum jejunium, & post illam tenta-
 tionem quæ jejunium subsecuta est, hi-
 storiam suæ tempus designat his verbis:
 Audiens, inquit, quod Joannes tradi-
 tus erat, ex Judæa secessit in Galileam.
 Similiter etiam Marcus: Postquam, in-
 quit, traditus est Joannes, venit Jesus in
 Galileam. Sed & Lucas antequam res
 à Christo gestas ordiatur, eodem modo
 tempus designat. Cum, ait: Adjecit,
 inquit, & hoc Herodes ceteris quæ ges-
 serat malis, & conclusit Joannem in car-
 cerem. His de causis ajunt Joannem ab
 amicis rogatum, & tempus ipsum quod
 superiores evangelistæ silentio præter-
 miserant, & res tunc à Servatore nostro
 gestas, eas videlicet quæ Joannis Bapti-
 stæ carcerem præcesserant, in evange-
 lium suum conjecisse: idque ab ipso indi-
 cari primùm cum dicitur hoc initium mi-
 raculorum fecit Jesus: Deinde cum in
 ipso jam progressu narrationis rerum à
 Jesu gestarum, mentionem interserit
 Joannis Baptistæ tanquam in Ænon jux-

ta Salem etiam tūm baptizantis. Quod A quidem apertissime ostendit his verbis: Nondum, inquit, Joannes conjectus erat in carcerem. Proinde Joannes quidem res à Christo gestas priusquam Joannes Baptista custodire mancipatus fuisset, Evangelio suo complectitur. Reliqui verò tres Evangelistæ res Christi gestas, ex quo Baptista conjectus est in carcerem, persequuntur. Quod quicumque attentius observaverit, nequaquam Evangelia inter se dissidere posthac existimabit: quippe cum Joannis quidem evangelium initium actuum Christi, cetera autem evangelia sequentis temporis historiam contineant. Et seriem quidem ipsam generis Christi secundum carnem, utpote à Matthæo & Luca prius traditam, Joannes merito prætermisit. Ab ipsa verò ejus divinitate sumpsit initium, quippe quæ à Spiritu sancto ipsi tanquam præstantiori fuisset reservata. Atque hæc de Joannis evangelio dicta sint à nobis. Marcum verò quamvis causa ad scribendum impulerit, jam superius commemoravi. At Lucas in ipso evangelii sui exordio quæ scribendi sibi causa esset exposuit. Ait enim multos temerè atq; imprudenter aggressos fuisse narrationem earum rerum quas ipse exploratas haberet: ac proinde se necessitate adductum, ut nos ab incertis opinionibus liberaret, certissimam ac fidelissimam narrationem earum rerum, quarum ipse veritatem partim ex Pauli contubernio, partim ex reliquorum Apostolorum sermonibus hauserat, evangelio suo tradidisset. Sed hæc à nobis quidem nunc dicta sint hæcenus. Alias verò commodius allatis veterum Scriptorum locis, quid reliqui de eodem argumento tradiderint, docere conabimur. Porro inter Joannis Scripta præter evangelium, prior quoque epistola tūm à recentioribus tūm ab Antiquis omnibus citra controversiam admittitur. Reliquæ autem duæ in dubio revocantur. De Revelationis autem libro adhuc in utramque partem opinionum varietate certatur. Sed hæc etiam controversia Vetustiorum testimonio competenti tempore disceptabitur.

πλὴν μετὰ τὴν ἰστορίαν πράξεων, ὡς ἐν τοῖς βαπτίζουσιν ἐν αἰνῶν ἐγγύς τῶν Σαλαμίνων. φῶς τε τὸ τοιοῦτον, ἐν τῷ λέγειν ἐπὶ τῷ φησὶν Ἰωάννης βεβλημένον εἰς φυλακὴν. καὶ οὐ μὴν Ἰωάννης τῇ ἑκατέρῃ αὐτὸν εὐαγγελίῳ γραφῇ, τὰ μὲν ἐπὶ τῶν βαπτιστῶν εἰς φυλακὴν βεβλημένον, ὡς ἐν Χρυσόστομῳ πρᾶξι, ὡς δὲ δίδωσιν οἱ ἄλλοι τρεῖς Εὐαγγελισταὶ, τὰ μὲν τῶν εἰς τὸ δεσμώθησαν καθείρξιν ἑ βαπτιστῶν μνημονεύουσιν. οἷς καὶ ὁμοῦς ἔστιν, ὅτι καὶ τὸ δόξα διαφανεῖν ἀλλήλοις τὰ εὐαγγέλια, τὸ μὴν καὶ Ἰωάννην, τὰ πρῶτα τῶν τῶν Χρυσόστομου πράξεων ἀνέειχεν. τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ὁμοῦς λέγει ὁ Χρὸς αὐτῶν γενημένων ἰσορίαν. εἰς τὴν τῶν δὲ οὐκ ἔστιν τῶν μὴν τῶν σαρκὸς τῶν Σαλαμίνων ἡμῶν ἡγελογίαν, ἃ τε Ματθαῖος καὶ Λουκᾶς περιγράφουσιν, διότι σωπῆσαι τὸν Ἰωάννην τῶν θεολογίας ἀπαρξάμενος, ὡς ἀνὰ αὐτῶν πρὸς τοὺς πνεύματι οἷα κρείττονι ὡς ἀπεφυλαμένους. τὰ δὲ μὴν οὐκ ἔστιν ὡς ἐν τῇ ἀνάλω εὐαγγελίῳ γραφῇ εἰρήδω. καὶ τῆς Μάρκον τῇ ἡγελομένη αἰτία, ἐν τοῖς ἐμὲν δὲν ἡμῶν δεδῆλωται. ὁ δὲ Λουκᾶς δεχόμενος καὶ αὐτὸς τῶν καὶ αὐτὸν συγγραμμάτων τῶν αἰτῶν ἀνέειχεν, διὰ τὴν πεποιθὲν τῶν σωτήρων. δηλῶν ὡς ἄρα πολλῶν καὶ ἄλλων ἀποπέσειεν ὁμοῦς ἐν τοῖς ἀνέειχεν ποιήσας ὡς αὐτὸς πεπληροφόρητος λόγων ἀναγκαίως ἀπαλλοτρίων ἡμᾶς τῆς ἀνέειχεν ἀλλῶν ἀμφοτέρων ὑπολήψεως, τὸν ἀσφαλῆ λόγον ὡς αὐτὸς ἰκανῶς τῶν ἀληθειῶν καὶ λήφει, ἐκ τῆς ἁμα Παύλου συνουσίας τε καὶ ἀπαρξάμενος, καὶ τῆς τῶν λοιπῶν ἀποστόλων ὁμοῦς ὡς ἀφελήμενος, διὰ τῶν ἰδίων παρὰ τοὺς εὐαγγέλιον καὶ τὰ δὲ μὴν ἡμῶν ἀνέειχεν τῶν οἰκειότερον τῶν καὶ καίριον διὰ τῆς τῶν δεχάων ἀπαρξάμενος, τὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνέειχεν αὐτῶν εἰρημένα περὶ ἀσόμεθα δηλώσαι. τῶν Ἰωάννης συγγραμμάτων, ὡς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ καὶ ὡς ἐν τῶν ἐπιστολῶν, ὡς ἀνὰ τοῖς καὶ τοῖς ἐν δεχαίοις ἀναμφίλει καὶ ὁμοῦς γῆρας ἀνέειχεν ὡς αἱ λοιπαὶ δύο. τῆς δὲ ἀποκαλύψεως ἐφ' ἑκάτερον ἐπὶ νῦν ἀνέειχεν τοῖς πολλοῖς ἀνέειχεν ὡς δόξα. ὁμοῦς ὡς ἐν τῇ τῶν δεχαίων μαρτυρίας ἐν αἰνῶν καὶ τὴν ἀπικεῖν δέξειν καὶ αὐτή.

ΚΕΦΑ-